

Wat er speelde toen MC nog in de kinderschoenen stond

‘Opvoeding door de

Kijkt u zelf!

Wilt u meer lezen over de thema's die in de eerste naoorlogse nummers van Medisch Contact werden aangeroerd? Maakt het relaas van oud-hoofdredacteur Fred Bol nieuwsgierig naar de artikelen in 'zijn' jaargangen van het blad? Het archief van Medisch Contact van de jaren '40 tot heden kunt u sinds kort online raadplegen. Lees meer hierover op blz. 548.

Eveline Brandt, journalist

Begonnen als illegaal artsenblad tijdens de bezetting werd Medisch Contact na de bevrijding het mededelingenblad van artsenorganisatie NMG. Een impressie van wat in de beginjaren de MC-kolommen beheerste.

Meest besproken thema was de ziekenfondskwestie

Anders dan nu, fungeerde Medisch Contact in de begintijd vooral als mededelingenblad, als orgaan van de NMG. (De koninklijke K kwam er pas in 1949 bij.) De rubriek 'Maatschappij-zaken' was dan ook de omvangrijkste. De reorganisatie van de NMG beheerste de bestuurlijke gemoederen, in het bijzonder de oprichting en profilering van de specialisten- en huisartsenorganisatie. Een waarschuwing aan het begin van die ontwikkeling was op haar plaats: 'Past op, artsen van Nederland! Zeker is het erg, dat velerlei moeilijkheden, remmingen en onvolkomenheden het elan dreigen te breken. Nog erger is, dat bij den wegval van wat wij beleefden als ethischen strijd, veel oud zeer, dat wij ons gewenden te vergeten, plotseling weer opduikt. Pas op! Heeft onze strijd tegen het nationaal-socialisme ons niet tot bewustere sterkere mensen gemaakt? (...) Wij waren in den oorlog Nederland ten voorbeeld. Blijven wij het in den vredestand!' (MC 1946, 2).

Het meest besproken thema in NMG-verband was de ziekenfondskwestie: een erfenis van de bezettingsjaren die om aanpassing vroeg. De Rotterdamse huisarts J.H. Hoffmann zag in een 'Psychologische en paedagogische opvoeding van den arts' een deel van de oplossing van dit probleem: 'Cursussen in eenvoudige praktische psychologie door psychiaters, die vooral van de problemen van de sociaal minder bevoorrechten ervaring hebben. Opvoeding door de medische pers, waarbij er altijd weer op gewezen wordt, dat de arts door zelfanalysen (dit behoeft geen diepte-psychologie te zijn) zich steeds weer moet leeren onbevangen tegenover zijn patiënten te blijven staan en open te blijven voor hun klachten en bezwaren.' (MC 1947, 727-9).

Ziekenfonds

Voor de meeste artsen waren kwesties als de honorering en bepaling van de welstandsgrens voor het ziekenfonds toch belangrijker. Dat hier een belangenconflict speelde, maakte G. Dekker in 1947 duidelijk in zijn 'Ziekenfondsoverpeinzingen' (MC 1947, 616-7). 'De vraag is dus: hoe krijgen wij een zo goed mogelijk ziekenfonds? Daarbij werd in het verleden en ook nu nog

medische pers'

Sinds deze week staat het complete archief van Medisch Contact op www.medischcontact.nl. Bij dit artikel vindt u links naar de genoemde nummers.

door velen gedacht aan strijd, aan het vestigen of beveiligen van groepsbelangen. Dit nu is in wezen onjuist. Dit is in de kern de oorzaak van veel misverstand. Een goed ziekenfonds moet de belangen van verzekerden en van deelnemers gelijkelijk behartigen. Een ziekenfonds kan niet goed zijn, kan niet goed werken als de verzekerden niet goed geneeskundig worden verzorgd. Evenmin kan een ziekenfonds goed zijn als de belangen der deelnemers niet zijn gewaarborgd. Het ware te wensen, dat deze eenvoudige waarheid zowel bij verzekerden als bij artsen en andere deelnemers eens duidelijk begrepen werd.'

Buitenbanden

Veel aandacht gaat in de beginjaren nog uit naar de schaarsteproblematiek, vooral bij de geneesmiddelen en de toewijzing van vervoermiddelen: nog in september 1947 berichtte MC (blz. 485) dat 'een, echter zeer beperkt, aantal binnen- en buitenbanden voor fietsen van artsen ter beschikking [was] gesteld'. Ook is in het

blad de opkomst van het debat over een nieuwe medische ethiek zichtbaar. De 'Gedachten over medische ethiek' van C.G. Heringa vormen daarvan een goede illustratie. 'Het mag', zo verklaarde hij, 'van de arts gevraagd worden, dat hij zijn specifieke positie in het maatschappelijk gebeuren – ook al heeft hij het gevoel, dat deze hem tegen zijn zin wordt opgedrongen – gebruikt met inschakeling van alle mogelijkheden, die niet alleen de wetenschap, maar ook zijn mensenkennis hem geeft. De woorden "medische ethiek" moeten daarbij een ruimere betekenis krijgen, dan waarin wij gewend zijn ze te gebruiken. Zij worden dan niet codificatie alleen van richtlijnen voor het gedrag van de medicus tegenover de zieke, maar spreken over de verantwoordelijkheid die de individuele medicus en de medische stand heeft in betrekking tot omgeving en maatschappij' (MC 1950, 115-21).

Vlak na de oorlog fungeerde Medisch Contact vooral als mededelingenblad van de NMG.

Met veel dank aan Mart van Lieburg voor zijn naspeuringen in zijn archief.

